

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DAVID OŽBOLT

MOGUĆNOSTI ZIMSKOG SPORTA U GORSKOM KOTARU

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2015.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DAVID OŽBOLT

MOGUĆNOSTI ZIMSKOG SPORTA U GORSKOM KOTARU
POSSIBILITY OF WINTER SPORTS IN GORSKI KOTAR

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Marija Zegnal Koretić, mag. kin. edu.

ČAKOVEC, 2015.

Zahvala:

Zahvaljujem se mentorici Mariji Zegnal Koretić mag.kineziologije, koja je pomogla svojim stručnim i znanstvenim savjetima pri oblikovanju ideje te u izradi ovog rada.

Veliko hvala svim prijateljima koji su cijelo vrijeme bili uz mene i podržavali svaku moju odluku.

Za kraj, najviše hvala mojoj obitelji koja me upućivala na pravi put i bez koje ovo sve što sam do sada postigao ne bi bilo moguće.

Sažetak

Rad "Mogućnosti zimskog turizma u Gorskom kotaru" bazira se na negativnim primjerima malih skijališta koja zbog nestručnog vođenja doslovce propadaju. Autorov motiv je pokretanje upravo tog sektora sporta kako bi se pronašla početna točka za cjelokupan razvoj sporta. Baza za ponuđena rješenja tih problema prvenstveno su autorovo stečeno znanje iz turističkih, sportskih i ekonomskih kolegija, kao i navedeni pozitivni primjeri uspješnog poslovanja i razvitka zimske sportske infrastrukture. Ovaj rad obuhvaća i zanimljive detalje iz prošlosti koji prikazuju da je u prošlosti, za razliku od danas, građanstvo u sportu bilo mnogo aktivnije, što je također jedan od negativnih trendova s kojima se susrećemo. Poznata i veća skijališta nisu zastupljena u ovom radu iz razloga što bi ona u radu preuzela vodeću ulogu, pa bi manja skijališta opet, kao i u stvarnosti, bila zakinuta. Slučajevi velikih skijališta kao što su "Platak" ili "Bjelolasica" svima su već poznati iz novinskih članaka, pa autoru i nije imalo nekog smisla istraživati i pisati o njima. Da su upravo manja skijališta zakinuta i prepuštena sama sebi, govori i to da se za ovaj rad u pronalaženje bilo kakve stručne literature i spisa trebalo zaista pomučiti. Osim nekoliko novinskih članaka, stručne knjige o povijesti i internetskih stranica, autoru rada je pomoglo što boravi upravo na tom području pa je znatno više upoznat s pravom i postojećom situacijom stanja sporta i sportske infrastrukture. Autor je i sam ljubitelj zime i zimskog sporta te je na ovaj način htio pridonijeti razvoju upravo onoga o čemu govori naslov rada – mogućnostima razvoja zimskog sporta. Ovim se radom se htjelo ukazati i prikazati da se neke stvari mogu promijeniti kroz ponuđena rješenja što bi uvelike pridonijelo obećavajućem razvoju budućih poslovanja manjih skijališta i ostale infrastrukture te formiranju turističke ponude koja će zadržati postojeće i privući nove goste, odnosno skijaše.

Ključne riječi: skijalište, skakaonica, klizalište, sport, turizam

Sadržaj

1. UVOD	1
2. CILJ	2
3. POVIJEST ZIMSKOG SPORTA U GORSKOM KOTARU	
3.1. Prve sportske aktivnosti	3
3.2. Početak organiziranih sportskih aktivnosti	4
3.3. Delnička skakaonica – povijesni razvoj	10
4. SADAŠNJE STANJE ZIMSKOG SPORTA U GORSKOM KOTARU	
4.1. Primjeri zimske sportske infrastrukture s navedenim problemima	12
4.1.1. Begovo Razdolje	12
4.1.2. Mrkopalj – Čelimbaša	14
4.1.3. Tršće – Rudnik	15
4.1.4. Skijaška skakaonica Delnica	17
4.2. Izgradnje i održavanja zimske sportske infrastrukture	19
4.2.1. Planinski centar "Petehovac"	19
4.2.2. Ledena dvorana	22
5. PONUĐENA RJEŠENJA ZA PROBLEME NAVEDENIH INFRASTRUKTURA	
5.1. Begovo Razdolje	27
5.2. Mrkopalj – Čelimbaša	28
5.3. Tršće – Rudnik	29
5.4. Skijaška skakaonica Delnice	30
6. ZAKLJUČAK	32
7. LITERATURA	34

1. Uvod

Predmet ovoga rada prvenstveno se bazira na problematici manjih skijališta te ostale infrastrukture koje onemogućuju razvoj zimskog sporta u Gorskom kotaru. Dio rada posvećen je sadašnjem stanju određenih skijališta te skakaonice. Naravno, neće se zaobići ni pozitivni primjeri objekata kako bi se prikazalo da je razvoj i dobro poslovanje ipak moguće. Drugi dio rada obuhvaća autorovo mišljenje, skup mišljenja stručnjaka s ponuđenim rješenjima te rješenja za obnovu, gradnju novih objekata ili neke druge opcije za opstanak postojećih objekata koji se već dugi niz godina nose s problemom održivog razvoja, negativnim financijama te opstankom na tržištu, odnosno problemom s nastavkom rada. Uz ta dva, nazovimo ih glavna dijela, sam rad sadrži i neke povijesne činjenice i važne događaje na prostoru Gorskog kotara vezane uz početke zimskog sporta.

Podaci vezani uz sami povijesni dio pronađeni su u raznim povijesnim knjigama te starim novinskim člancima pronađenim na internetskim stranicama. Također, uzeta su u obzir i razna sjećanja starijih žitelja ovih prostora. Što se tiče ostalih dijelova, autor rada boravi na prostoru Gorskog kotara stoga je osobno upoznat s određenim iznesenim činjenica koje su upotpunjene stručnim mišljenjima osoba koje su mnogo više upoznate sa samim stanjem zimskog sporta. Za taj dio koristili su se i stručni novinski članci te razni podatci sa interneta koji su se prvo usporedili i provjerili, a zatim koristili za izradu rada. Slike u radu su većinom preuzete sa internetskih stranica odakle su se i uzimali razni podatci i ostali materijali.

Sadržaj rada sastoji se od dijela koji se odnosi na vrijeme prvih sportskih aktivnosti, kao i početka organiziranog sporta, zatim slijedi sadašnje stanje zimskog sporta i infrastrukture u Gorskom kotaru te mogućnosti razvoja zimskog sporta i za kraj ponuđena su rješenja za obogaćivanje i upotpunjavanje ponude zimskog sporta.

2. Cilj

Cilj izrade rada bio je prikazati mogućnosti zimskog sporta u Gorskom kotaru, kao i sadašnje stanje. Zbog povezanosti autora i područja Gorskoga kotara ovaj rad je također prikaz samog mišljenja autora, kao i razmišljanja sumješтана i djelatnika sportskih udruga i klubova. Prilikom izrade uz brojna razmišljanja, istraživanju su pridonijele i metode kao što su ankete, razgovori i činjenično stanje same infrastrukture sportskih objekata. Uz sve to, istražile su se i povijesne činjenice koje bi mogle pridonijeti konačnom rješenju za oporavak i obogaćivanje sportske ponude nabrojanih objekata.

Cilj rada iskazan je pod ponuđenim rješenjima za probleme navedenih infrastrukture, a to je provesti kvalitetna rješenja za budući razvoj zimskog sporta. Također, prije samih rješenja potrebno je bilo iskazati sadašnja negativna stanja pri kojem su pomogle razne stručne internetske stranice, kao i samo autorovo predznanje o samim objektima. Pozitivni primjeri, kao i činjenice iz povijesti, pripomogli su pri samom prikazu cilja istraživanja, odnosno pri pronalaženju konstruktivnih rješenja za negativne aspekte sportskih objekata.

3. Povijest zimskoga sporta u Gorskom kotaru

3.1. Prve sportske aktivnosti

Stanovnici vrletnog i klimatski surovog Gorskog kotara još su od davnina ulagali u svoju borbu za opstanak toliko tjelesnih i duševnih napora, da su bili jednaki, pa čak veći nego naponi najboljih sportaša danas. Gorani su kao kmetovi Frankopana i Zrinskih prenosili poštu kroz nepregledne, teško prohodne šume i prašume iz naselja Gorskog kotara (Delnice, Fužine, Mrkopalj, Lič, Čabar) na Trsat i u druge njihove utvrđene gradove. Takvo otežano naslijeđe goranskog stanovništva ostalo je životnim oblikom i nakon oslobođenja kmetstva. Kilometrima bi muškarci nosili drvene izrađevine, a žene mlijeko i ostale proizvode na prodaju u Primorje. Pješaćenje do Rijeke zbog uštede ili neimaštine za plaćanje prijevoza, nastavilo se i prevaljivanjem većih kilometraža između zaselaka i općinskih središta. Također, morali su prelaziti mnoge kilometre radi posla na svoje košnice (košnja, hranidba životinja) i u šume (sječa, branje šumskih plodova, lov). Također, mnogo su ispaštali kunari (lovci na kune) koji su u lovu na kune danonoćno prevaljivali mnoge kilometre, često i gladni. Vrijednost kune je bila toliko na cijeni da se za jedno kuneće krzno mogla kupiti krava. Zbog tih vrsta poslova susretali su se i s divljim životinjama, ponajviše s medvjedima i vukovima u čoporu. Uz jednostavnu prehranu generacijama su u tim naporima razvijali svoje duhovne i tjelesne sposobnosti i mogućnosti, koje su u novije doba izašle na vidjelo kod mnogih mladića i djevojaka kao nadarenost i mogućnost za velike sportske napore.

Kasnije, goranska su djeca prošla čitav splet dječjih i čobanskih igara, koja su često znala biti fizički naporna te s mnogo sportskih sadržaja. Mijenjanjem i razvijanjem života goranskog čovjeka, odnosno razvijanjem gospodarstva, razvijao se i sport. Sportom se Gorani počinju baviti mnogo prije nego je to zapisano u arhivskim knjigama ili dokle sežu sjećanja najstarijih živih svjedoka. Odlaskom u druge gradove, pa čak i u inozemstvo ljudi se vraćaju u Gorski kotar s prvim saznanjima o sportu. No, tih dokumenata ima malo, čak i za naše poratno doba. Poznato je da su stari Gorani za hodaње po snijegu koristili krplje. Također, postoje mišljenja da su neke vrste skija bile poznate u Gorskom kotaru mnogo prije nego što su se pojavili prvi sportaši – Zagrepčani i Riječani na "klizama", s jednim štapom za odguravanje, balansiranje i kočenje. Zabilježena su i pripovijedanja Gorana da je u nekim goranskim mjestima bio

običaj natjecanja u sječenju okruglog balvana, bacanju kamena ili težeg komada drva. Nisu to bila organizirana već spontana natjecanja. (Kovačević I., 1981.)

3.2. Početak organiziranih sportskih aktivnosti u Gorskom kotaru

Organizirana sportska aktivnost počinje 1908. godine u Delnicama i Fužinama. Tada se okuplja mala skupina intelektualaca koja uz pomoć starijih sportskih organizacija iz Zagreba osniva prvu organizaciju "Sokol". To je bio prvi organizirani rad i razvijanje sporta i rekreacije u Gorskom kotaru. Članovi "Sokola" sudjeluju na sletovima Slavena u Pragu, Sofiji i Varšavi. Nije poznato koliko je ta organizacija dugo radila, no poznato je da se kasnije ponovno osniva "Hrvatski sokol". Od početka 20. stoljeća pa sve do danas, Gorski kotar je idealan kraj za skijanje, a obiluje povoljnim skijaškim terenima. Čari snijega i tog bijelog sporta otkrivaju ljudi zaslužni za skijaški sport u Hrvatskoj: dr. Ivo Lipovšćak i dr. Ante Pandaković iz Zagreba. Do tada, skijali su obroncima Zagrebačke gore. Među njima često se nalazio, rodom iz Mrkoplja, dr. Tomo Cuculić koji im je pripovijedao o terenima u Mrkoplju. Spomenuti dvojac kreće u Cuculićev kraj u prosincu, 1912. godine. Očarani predivnom prirodom i obećavajućim terenima utemeljili su skijanje kao sport, a Cuculić postaje promotor za zimske sportove goranskog kraja.

Hrvatski akademski športski klub (HAŠK) iz Zagreba 2. veljače 1913. godine u Mrkoplju organizira prvi trodnevni tečaj za 14 skijaša. Tečaj je vrlo pogodno djelovao kao poticaj za razvijanje skijanja u goranskim mjestima. U "klizama" (**Crtež 1.**) – skije izrađene od bačvarskih dužica i na njima čavlima pribijeni kožni remenčići, počela su klizati i djeca. Tada počinje i omladina žuditi za skijanjem, ali i stariji. (Kovačević I., 1981.)

Crtež 1. *Crtež prvih skija*

(Izvor: <http://skiinfo.rs/istorija/razvoj-skijanja-u-okruzenju/retro-skijanje-u-ritmu-carlston/>)

Za početak visokogorskog skijanja u Hrvatskoj uzima se događaj osvajanje Bjelolasice (1533m), najvišeg vrha Gorskog kotara kojeg su osvojili Lipovščak, Pandaković i Vikert. HAŠK 1914. godine organizira i drugi tečaj u Mrkoplju, ovaj put za 16 početnika (14 iz Zagreba, 2 iz Rijeke) skupa s vojničkim skijaškim tečajem. Nakon toga, 2. veljače organizira se 1. "Prvenstvo na skijama za Hrvatsku i Slavoniju". Prvenstvo je bilo i sadržajno jako dobro organizirano: spust s Čelimbaše i Maja, natjecanje vojnika – trčanje pod ratnom spremom, kontrole na stazama povezane telefonom, pisao se i bilten. Gledateljstvo je očarano pratilo prvenstvo, pogotovo brze vožnje spusta. Poznato je da je tada jedan natjecatelj imao skije izrađene u Delnicama, što znači da su to bile prve domaće skije. Ovi događaji i godine smatraju se prvim pravim poticajem za masovniji sportski interes goranskog stanovništva. Tako se počeo razvijati zimski sport.

1924. godine u Delnicama se osniva Planinarsko društvo "Risnjak", koje je kasnije osnovalo i skijašku sekciju. Društvo je bilo usko povezano s turističkim organizacijama, pogotovo na raznim priredbama. U to vrijeme kreće gradnja prvih

sportskih objekata pristupačnih i domaćim ljudima, kao i turistima. Od 1925. do 1930. još više se razvija planinarska organizacija, tada još djeluje kao ogranak Hrvatskog planinarskog društva iz Zagreba. Vrijedna spomena je 1928. godina kada je započela gradnja Šloserovog planinarskog doma na Risnjaku (**Slika 1.**). Također, tada se organiziraju i izleti na Bijele stijene, Bjelolasicu, Risnjak te Hajdovu hižu na Drgomlju. (Kovačević I., 1981.)

Slika 1. *Šloserov dom na Risnjaku*

(Izvor: <https://geolocation.ws/v/P/38957078/pogled-s-risnjaka-na-planinarski-dom/en>)

U Delnicama 1932. godine na Vučniku počinje gradnja skakaonice koja je krenula s radom tek tri godine kasnije zbog nedostatka snijega. Na toj skakaonici među mnogim mladićima počeo je nastupati i Josip Šporer Pepi (**Slika 2.**), delnička sportska legenda, inače vrhunski vratar i kuglač, no najbolje rezultate ostvario je kao skakač. Kasniji višestruki prvak Hrvatske i jedini skakač koji je bio u stanju suprotstaviti se u to vrijeme dominantnim Slovencima. 1942. godine, kao jedanaestogodišnjak je pokušao skakati na toj skakaonici, ali mu talijanski vojnici to nisu dopustili jer je na zaletišće došao sa skijama koje su za čizme bile vezane običnim konopom. Pet godina kasnije, kao mladić od 16 godina, Šporer će na jednom natjecanju postaviti i rekord skokom od 36 metara. Bilo je to u zimi 1947. godine kada je u Delnicama priređeno natjecanje na kojem su glavnu riječ vodili slovenski skakači. Budući da skakački svijet ni onda nije bio pretjerano velik, neki od slovenskih skakača

ipak su znali da je Šporer, usprkos svojoj mladosti, odličan skakač i nikako nisu htjeli pristati da i on sudjeluje u natjecanju pravdajući to činjenicom da je maloljetan. Domaći su organizatori na svu silu nastojali Šporeru omogućiti nastup, a za svađu je ubrzo saznala i brojna publika koja je počela negodovati protiv Slovenaca, pa su oni ipak dopustili Šporeru nastup. Te godine skakaonica je i zatvorena zbog dotrajalosti drvene konstrukcije, a rekord Šporera je ostao zabilježen za povijest. (Krmpotić M., 2007.)

Slika 2. Josip Šporer Pepi

(Izvor: <http://www.klub-susacana.hr/revija/clanak.asp?Num=60&C=18>)

Iako manje poznatija, prvom gorskokotarskom skakaonicom smatra se ona podno Kulasice, na putu između Sungera i Mrkoplja, izgrađena 1933. godine od strane članova Hrvatskog turističkog kluba "Sljeme". Izgrađena je uz pomoć Mrkopaljaca. (Benić K., 2010.) Tu se postiže prvi rekord Hrvatske u skijaškim skokovima u veljači 1934. godine. To je postigao Norvežanin Jahr skokom od 33 metra. U Skradu, 9. veljače 1939. godine, priredbom "Skradski dan" otvorena je još jedna skakaonica. Aleksandar Klaić, inače promotor skijaškog sporta u Delnicama i Gorskom kotaru, uz pomoć skijaša iz Delnica organizira prvenstvo Jugoslavije u skijaškom trčanju 1932. godine pod Žingerletom. Tada se natjecalo i mnogo žena, trčeći u suknjama i vunanim čarapama (**Slika 3.**). Skijaški sport sve više zaokuplja omladinu te prestiže nogomet po

popularnosti. Atraktivnosti zimskog sporta pridonosi i organiziranje skijeringa (konjska zaprega vuče skijaša) kroz Delnice, Mrkopalj, Ravnu Goru te cestom iz Delnica do Crnog Luga.

Slika 3. *Ženska natjecateljica u skijaškom trčanju*

(Izvor: <http://skiinfo.rs/istorija/razvoj-skijanja-u-okruzenju/retro-skijanje-u-ritmu-carlston/>)

Pojavom rata u Europi sport i sportska aktivnost slabi, a 1941. godine čak i prestaje zbog odlaska sportskih članova društava na ratište. I tada se pokazalo još jednom da su Gorani sa svojim fizički i psihičkim predispozicijama mnogo više u prednosti nego ostali. Od najboljih skijaša Delnica i drugih goranskih mjesta u travnju 1942. godine stvara se skijaški vod II. odreda na čelu s poznatim skijaškim narodnim herojem Milanom Rustanbegom. Nakon oslobođenja zemlje preživjeli borci i bivši sportaši vraćaju se u svoja rodna mjesta te odmah počinje novo organiziranje sportskih aktivnosti. Gorani su sudjelujući masovno u mnogim lokalnim, republičkim i savezним natjecanjima izrasli u kvalitetne i vrhunske sportaše.

Najveće uspjehe tog vremena postigle su dvije goranske sportašice u skijanju: Mrkopaljka Nada Birko-Kustec koja je zastupala Jugoslaviju na dvije olimpijade (1952. Oslo – 14. mjesto na 10 km klasično i 1956. Cortina d'Ampezzo - 9. mjesto u štafeti 9x5 km klasično), te Delničanka Blaženka Tomac-Vodenlić koja je nastupila na jednoj (1956. Cortina d'Ampezzo – 9. mjesto u štafeti 9x5 km klasično i 36. mjesto na 10 km klasično). (Štimac D., 2014.) Također, valja se prisjetiti i Vitomira Brekala iz Delnica koji je osvojio brončanu medalju na neslužbenom prvenstvu Srednje Europe (skijanje i skokovi za omladinu). Što se tiče ostalih rezultata, nitko još nije demantirao svjetsku rekorderku Katicu Šporer-Tošić, Delničanku iz poznate sportske obitelji koja je skočila na 45-metarskoj skakaonici 28 metara. Od priredbi važno je spomenuti "Cup Kurikkale" (**Slika 4.**), skijaško natjecanje srednjoeuropskih zemalja u Delnicama održano 1962. godine. To je prenijelo glas o Gorskom kotaru i "malom gradu sred goranskih šuma gdje postoje veliki ljudi" – kako je objavio jedan ugledni novinar iz SR Njemačke. (Kovačević I., 1981.)

Slika 4. "Cup Kurikkala" 1962. Delnice

(Izvor: <http://m.novilist.hr/PogledajClanak.aspx?id=600657&datum=20120304>)

3.3. Delnička skakaonica – povijesni razvoj

Nakon zatvaranja spomenute skakaonice na Vučniku, ostalo je mnogo zaljubljenika u skijaške sportove. Tad Delničani počinju s planiranjem izgradnje nove skakaonice. Najvažniji pokretač za realizaciju te ideje bio je Maks Jelinek. Inače dobro upućen u skijaško-skakački sport, stupa u vezu sa Stankom Bloudekom, tvorcem legendarne slovenske Planice, koji je došao u Delnice i u društvu s Jelinekom i delničkim skakačima obišao nekoliko lokacija pogodnih za gradnju nove skakaonice. Nakon detaljnih provjera, izbor je pao na današnju lokaciju, pod Japlenškim vrhom. Iako su tada mnogi sumnjali u tu odluku, činjenica je da je Bloudek bio u pravu jer se neposredno nakon gradnje, pa i danas, ona idealno uklopila u okoliš. Naravno, da bih se ostvario ovakav, za ono vrijeme veliki projekt, trebalo je učiniti mnogo posla. Naime, na mjestu današnjeg doskočišta nalazilo se brdo obraslo šumom, a lijevo od njega bilo je nogometno igralište. Uskoro su počele brojne radne akcije koje je često vodio upravo Josip Šporer Pepi, tadašnji predsjednik omladine 1. rajona Delnica. (Krmptić M., 2007.)

Slika 5. Delnička "ljepotica" sa desne strane te stadion

(Izvor: <http://www.croinfo.net/povijesne-razglednice/8943-gorski-kotar-stare-fotografije-i-razglednice-vol-2>)

Početak 1948. taj je projekt počeo poprimati oblik prave skakaonice, očišćen je prostor pred njom i napravljeno doskočište, a prvo službeno natjecanje na njoj održano je u zimi 1948. godine. Taj je događaj privukao čak 2000 posjetitelja koji su uživali u pogledu na hrabre skakače i novu delničku "ljepoticu" (**Slika 5.**). Posebnu su pažnju budili nastupi domaćih, i ovaj put Josipa Šporera Pepija. Od tog trenutka svake je zime delnička skakaonica bila mjesto nezaboravnih sportskih druženja i atraktivnih natjecanja, a iz godine u godinu rastao je broj skakača i zaljubljenika u ovaj atraktivni sport. Rast broja natjecatelja nužno je dovodio i do skakačkog usavršavanja i razvoja pa je 45-metarska skakaonica većini uskoro postala premalena. Stoga se 1957. godine obavlja niz rekonstrukcijskih zahvata koji je produžuju na 60-metarsku skakaonicu na kojoj je već 1958. godine održano prvenstvo tadašnje države, što će biti veliko priznanje ljubiteljima skijaških skokova u Delnicama i Gorskom kotaru. Zahvaljujući kvalitetnom radu za delničke skakače sve se više čuje, a skakaonica postaje sve značajnija, pogotovo nakon što je 1966. godine po nacrtima slovenskog konstruktora Jaščenka pretvorena u 75-metarsku, što je tih godina bila respektabilna duljina, pa su na skakaonici pod Japlenškim vrhom redovno održavana vrlo značajna natjecanja.

Državno juniorsko prvenstvo tadašnje Jugoslavije, održano je zimi 1981. godine, a pobijedio je kasnije proslavljeni slovenski skakač Bogdan Norčič. Nakon toga zaredalo je nekoliko godina vrlo slabih zima, pa je natjecanja bilo gotovo nemoguće održati, a takvo stanje pratio je i očigledan pad zanimanja mladih Delničana za ovaj sport te se jedna lijepa i gotovo pola stoljeća duga tradicija skijaškog skakanja tiho i neprimjetno ugasila. (Krmptić M., 2007.)

4. Sadašnje stanje zimskog sporta u Gorskom kotaru

4.1. Primjeri zimske sportske infrastrukture s navedenim problemima

U ovom dijelu rada navesti će se skijališta iz različitih mjesta Gorskog kotara te Delnička skakaonica, uz njihove specifičnosti koju će u jednoj fazi zvučati dosta obećavajuće za razvitak zimskog sporta. No, uz pozitivne stvari dolaze i problemi koji će se također navesti, a uvidom u njih trebalo bi se pokušati pronaći određeno rješenje za nadopunjavanje sportske ponude te obogaćivanje i obnavljanje postojeće, kako bi se zadržali stalni turisti, ali i pokušali privući novi turisti.

4.1.1. Begovo Razdolje

Skijalište u Begovom Razdolju (**Slika 6.**) nalazi se na 1078 metara nadmorske visine. Do skijališta se može doći autocestom Rijeka – Zagreb, izlaz Delnice, starom cestom do Mrkoplja u pravcu Rijeke. Putokaz za samo mjesto nalazi se u Mrkoplju, a put je vidljivo označen. Nakon što se izađe s autoceste preostaje još 20 kilometara puta, no naročito treba biti pažljiv po zimi kada obitavaju zimski uvjeti te je zimska oprema neophodna jer je cesta od Mrkoplja do Begovog Razdolja vrlo uska i strma.

Slika 6. Skijalište Begovo Razdolje

(Izvor: <http://www.vikendi.com/hr/d/planinarenje-begovo-razdolje/22/>)

Staza (**Slika 7.**) se nalazi preko puta hotela "Jastreb" koji je trenutno zatvoren do daljnjega. Skijalište spada pod Olimpijski centar Bjelolasica koja je udaljena svega 7 kilometara, no povezanost je loša, stara i neodržavana cesta kojom je gotovo nemoguće proći te spada pod jednu od negativnih dijelova ove priče o ovom skijalištu. Od ponude za skijaše u Begovom Razdolju postoji: turno skijanje, škola skijanja, najam opreme, sportske animacije, snowboarding, sanjkanje te skijaško trčanje. Također postoji i vučnica – sidrašica dužine 400 metara koja se penje na Klobučarev vrh (1215 metara nadmorske visine), a prije nekoliko sezona obnovljena je iz sigurnosnih razloga. Ovdje se nalazi i dječji ski lift. Uz sve to, za skijaše i rekreativce spremna je okrpja u tri obližnja ugostiteljska objekta. (Muhvić T., 2004.)

Slika 7. Staza na skijalištu Begovo Razdolje

(Izvor: <http://www.vikendi.com/hr/d/planinarenje-begovo-razdolje/22/>)

Nažalost, ovo skijalište ima listu problema i nedaća koje mu zadaju velike probleme kod privlačenja novih, ali i zadržavanja starih klijenata, u ovom slučaju skijaša. Jedna od njih je vrh same staze koja je na tom mjestu vrlo uska, a zbog činjenice da se vrlo brzo stvara led, postaje problematična. Staza je vrlo jednostavna i zadovoljit će jednodnevne skijaše te one koji nisu pretjerano zahtjevni, no za sve ostale iskusne skijaše staza vrlo brzo postaje dosadna i neatraktivna. Uz problematiku smještaja koja je već ovdje navedena, probleme zadaju i pravno imovinski odnosi. Naime, dio skijališta prelazi preko privatnih posjeda, a vlasnici tih posjeda zemljište ne

žele davati u najam na korištenje u zamjenu za ponuđenu vrijednost dnevne karte za skijanje. Sve dok se taj problem ne riješi, skijalište je do daljnjega, nažalost, zatvoreno.

4.1.2. Mrkopalj – Čelimbaša

U mjestu Mrkopalj (824 metara nadmorske visine) nalazi se skijalište "Čelimbaša" (**Slika 8.**). Do samog mjesta dolazi se preko izlaza Delnice s autoceste Zagreb – Rijeka, udaljenost od samog izlaza iznosi oko 15 kilometara. Na samom skijalištu nalazi se vučnica s tanjurićima ukupne dužine 750 metara. Skijalište se sastoji od 3 staze: od 1350 metara, 1000 metara te 500 metara. Prve dvije navedene staze su dovoljno široke i duge za pružanje zadovoljstva skijaša tijekom skijanja. Staza se u sezoni svakodnevno uređuje strojem za gaženje snijega, odnosno ratragom. Također, valja spomenuti i prostrano parkiralište u podnožju skijališta i ugostiteljski objekt u neposrednoj blizini. Uz to se nalazi i biatlonski centar "Zagmajna" s uređenim stazama od 4 kilometara po IBU (engl. *International Biathlon Union*) standardima i strelištem za biatlon. Nakon zimske sezone postojeće skijaške staze postaju biciklističke staze te staze za ugodnu šetnju. Na ulazu u centar nalazi se sportska kuća s natkrivenom terasom na kojoj se može samostalno pripremiti roštilj, iznajmiti bicikli, skije za nordijski trčanj, a može se i pohađati škola nordijskog skijanja. (Muhvić T., 2004.)

Iako zvuči sasvim obećavajuće za održavanje i popunjavanje zimske turističke ponude bazirane na sportske sadržaje, u nekim aspektima se ipak naziru problemi. Jedan od njih je spomenuta vučnica, odnosno njena starost i nesigurnost koja čeka nadogradnju ili zamjenu kako bi zadovoljila sigurnosne uvjete. Budući da se u posljednjih nekoliko godina susrećemo s nedostatkom snijega, kao problem pojavljuje se i obećavajući sustav zasneživanja od strane lokalnih vlasti. Takav sustav bi uvelike pomogao produžujući skijašku sezonu čija dužina više ne bi toliko ovisila o vremenski čimbenicima, odnosno manjak snijega tada ne bi više bio problem.

Slika 8. Skijalište Čelimbaša - Mrkopalj

(Izvor: <http://www.skijan je.hr/skijalista/hrvatska/clanak/celimbasa---mrkopalj?id=12999>)

4.1.3. Tršće – Rudnik

Skijaški centar Rudnik smješten u Tršću, cestovno je pomalo izoliran, ali što se snježnih padalina tiče na odličnoj je poziciji. Do Tršća se dolazi silaskom s autoceste Zagreb – Rijeka na čvoru Delnice. Po samom izlasku s autoceste nastavlja se prema smjeru Delnica te na drugom križanju skreće lijevo u pravcu Gerova. Potrebno je oko 40 kilometara nakon silaska s autoceste. Od centra Tršća do skijališta preostaje oko 1 kilometar. Ceste su spore i zavojite, no dobro održavane i prohodne. Na samom dnu staze nalazi se parkiralište za otprilike 50-tak automobila, ugostiteljski objekt te ishodište vučnice. Samo skijalište nalazi se na istoimenom brdu na visini od 1052 metara. Uz dječji ski lift skijalište ima i tanjurić dug 567 metara. Staza (**Slika 9.**) je duga oko 800 metara, dovoljno široka te se redovno održava. Jedini problem može nastati početnicima skijanja zbog strmine, pa bi za njih ovo skijalište moglo biti preteško. Veći dio staze je osvijetljen pa je moguće i popularno noćno skijanje. (Barišić E., Muhvić T., 2010.)

Ski centar Tršće kao, i mnoga ostala skijališta, sadržava i staze za nordijsko trčanje u dužini od 3 i 5 kilometara. Uz skijalište spomenuti ugostiteljski objekt "Brvnara" (Slika 10.), u vlasništvu Hrvatskih Šuma kao i samo skijalište, mjesto je gdje se mogu skijaši okrijepiti po vrlo povoljnim cijenama uz čak 90 sjedećih mjesta, u zatvorenom prostoru. Niz privatnih apartmana u samom mjestu Tršće omogućuje gostima boravak više od jednog dana.

Slika 9. Staza na skijalištu Rudnik

(Izvor: <http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/rudnik---trsce?id=12493>)

Iako na prvi pogled samo skijalište s popratnim sadržajem izgleda dosta obećavajuće, ipak i ovo skijalište ima problema koje nije nemoguće riješiti. Uz postojeću stazu postoji još jedna koja se počela čistiti i pripremati, no radove su stopirali pravno imovinski odnosi. Ta druga staza duža je od postojeće, pa bi sasvim sigurno privukla još više skijaša i gostiju, kako domaćih tako i onih iz susjednih zemalja. Nažalost, događaju se učestale provale gdje provalnici otuđuju zatečenu imovinu. Trebalo bi obnoviti i vučnicu koja već dugo nije obnavljana pa bi moglo biti opasno za skijaše ukoliko dođe do kakvog kvara.

Slika 10. *Ugostiteljski objekt "Brvnara" i vučnica*

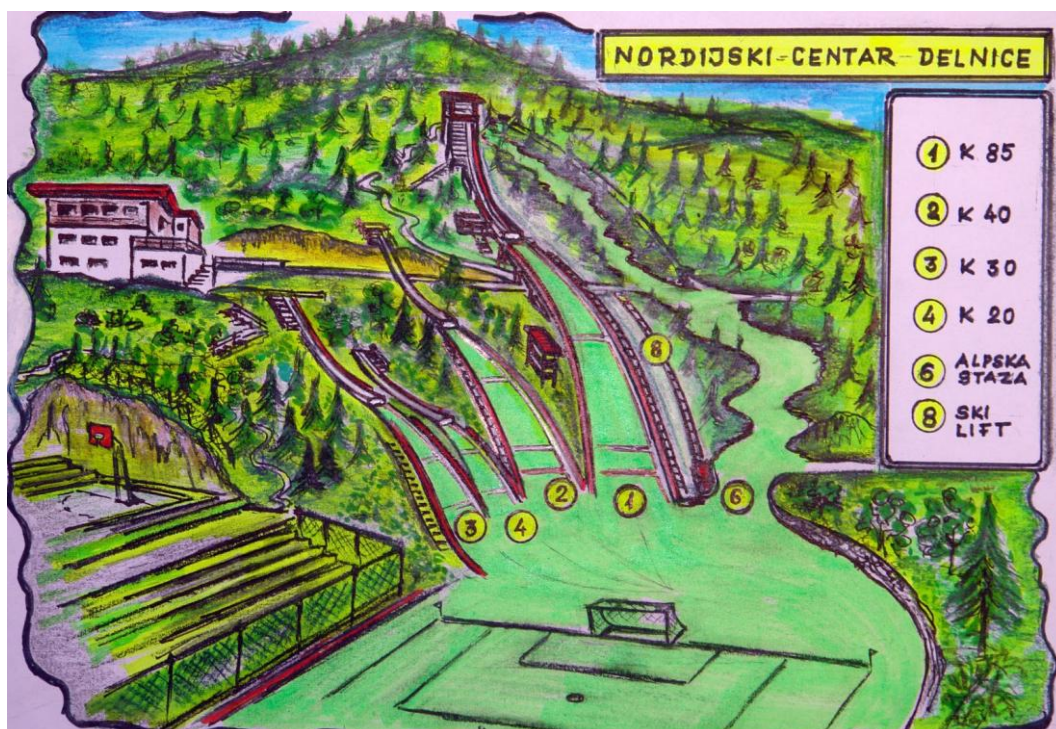

(Izvor: <http://www.ski-klub-rudnik.hr/galerija>)

4.1.4. Skijaška skakaonica Delnica

Nakon 25 godina, u Delnicama se 2006. godine održava natjecanje skakača, no odmah potom prestaju sve aktivnosti vezane uz samu skakaonicu te sportskih skakačkih disciplina. 2014. godine, kada su se skupila sredstva za obnovu skakaonice te gradnju novih malih skakaonica, sredstva su se prenamijenila za klimatizaciju sportskog doma u Delnicama. Opće poznata stvar je da recesijsko doba još uvijek traje, te da se goranska mjesta i gradovi mnogo teže bore od ostalih. Potrebna su nova ulaganja u svim gospodarski aspektima, pa tako i sportu. Uz pokretanje skakaonice također se otvara opcija o izgradnji Nordijskog centra za skijaško trčanje i skokove (tkz. Nordijska kombinacija) (**Crtež 2.**), koji bi bio jedinstven projekt u Hrvatskoj, a poznato je da su ga podržale mnoge značajne institucije: Međunarodni olimpijski komitet, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski skijaški savez, Zajednica sportova Primorsko – goranske županije, Skijaški savez Primorsko – goranske županije, Skijaški klub "Goranin", Primorsko – goranska županija, Grad Delnice te Hrvatske šume d.o.o. – podružnica Delnice. (Krmpotić M., 2007.)

Crtež 2. Prikaz plana izgradnje nordijskog centra

(Izvor: <http://goranskazima.blogspot.com/2011/03/skijalista-nakon-kise-sunce.html>)

No, u daljnjem tekstu, bazirajući se samo na skijašku skakaonicu navesti će se ostale "kočnice" razvoja ovog sporta i potrebne infrastrukture. Već neko vrijeme plan je izgradnja manjih skijaških skakaonica uz glavnu, već postojeću. U prvoj fazi (**Slika 11.**) predviđeno je bilo izgradnja tri skakaonica K-8, K-15 i K-30, dok bi druga i ostale faze ovisile o napredovanju mladih skakača te mogućnosti zatvaranja financijske konstrukcije. Dosad je izrađena projektna dokumentacija, riješena je infrastruktura, sređeni su pravno imovinski odnosi vezani uz zaletište 30-metarske skakaonice, izvedeni su kompletni zemljani radovi, a nabavljena je i plastika koja čeka za postavu. Sredstvima Hrvatskog olimpijskog odbora i Grada Delnice nabavljena je i oprema za 20 mladih skakača koji su pred nekoliko godina počeli trenirati, ali se upravo zbog te ne izgradnje malih skakaonica zastalo u radu i prestalo s treninzima pa se nabavljena skakačka oprema i oprema za skakaonice ne koriste te propadaju.

Slika 11. Delnička skakaonica sa iskopanim temeljima za manje skakaonice

(Izvor: http://www.novolist.hr/Vijesti/Regija/node_1588/Darko-Stimac-Skakaonice-bi-Delnicama-malo-uzele-a-puno-donijele)

4.2. Izgradnje i održavanja zimske sportske infrastrukture

4.2.1. Planinski centar "Petehovac"

Planinski centar "Petehovac" (**Slika 12.**) u neposrednoj blizina Delnica, svega nekoliko minuta autom, smješten je na platou istoimene planine na nadmorskoj visini od 1035 metara. Povoljni klimatski uvjeti, bogata flora i fauna te mnoge planinske staze i sportski tereni odlični su preduvjeti za razvoj svih vrsta sportskih aktivnosti. Potpuno devastirane zgrade i vučnica srušene su 1998. godine, a okolni zapušten teren očišćen, te počinje gradnja novog sportsko rekreacijskog centra sa skijalištem. Budući je sva zemlja na tom području bila u privatnom vlasništvu, otkup zemlje i gradnja vrlo se sporo odvijala. Sada je to novi planinarski dom s 72 ležajeva i restoranom od 100 mjesta s otvorenim kaminom, te bogata i raznovrsna gastronomska ponuda. Uz goranske specijalitete, jela od divljači i slastice od šumskog voća moguće je organizirati svečane večere, maturalne zabave te razne obljetnice. Također, počeli su radovi na

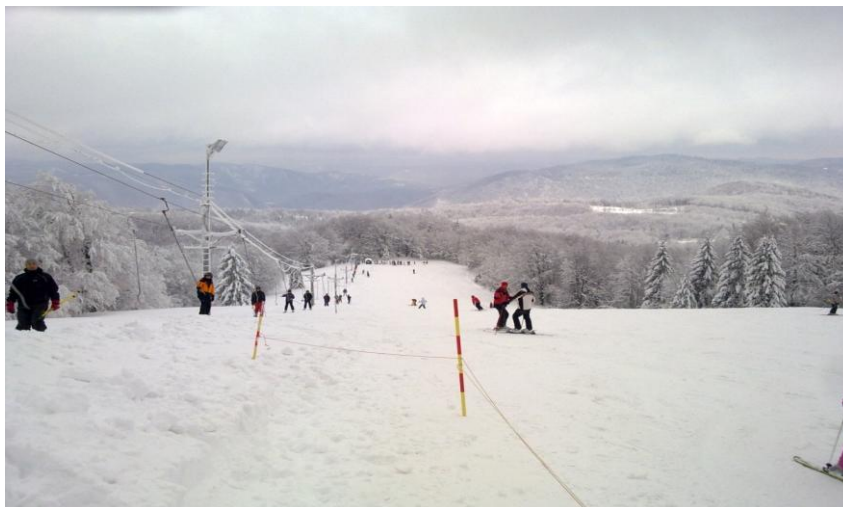
uređenju nogometnog igrališta koje je jedinstveno u Hrvatskoj, na nadmorskoj visini iznad 1000 metara, drugih sportskih terena te označavanje biciklističkih staza i planinskih šetnica.

Slika 12. *Planinarski dom Petehovac*

(Izvor: <http://croatia.hr/hr-HR/Pretrazivac-smjestaja/Sobe-i-apartmani/Mjesto/Delnice/Sobe-i-apartmani/Planinarski-dom-Petehovac?ZHNcMjk1LGxjXDU0MjE3LHBcMzIz>)

Do samog planinarskog doma nalazi se početak skijaške staze (**Slika 13.**), s koje je mogući pogled na Slovenske Alpe te grad Delnice. Staza dugačka je 410 metara, dok zaobilaznim putem može doseći i do 600 metara. Staza se održava svakodnevno, te nema bojazni da u slučaju manjka snijega dolazi do naleta na kamenje jer je staza zatravnjena. Staza, kao i vučnica, pregledna je te se u ni jednom trenutku ne gubi nadzor nad skijašima. Vučnica je dugačka 315 metara, njezina maksimalna je brzina 3,6 sekundi između iskrcavanja skijaša, odnosno 1000 skijaša na sat. Najčešća radna brzina je 750 skijaša na sat, a sama vučnica je najmodernija, s hidrauličnim zatezanjem i noćnom rasvjetom. (Barišić E., Muhvić T., 2010.)

Slika 13. *Skijalište Petehovac*

(Izvor: <http://petehovac.com.hr/ponuda-i-posebni-programi/>)

Uz dnevno i noćno skijanje (**Slika 14.**), zimski program "Petehovca" sadržava; školu skijanja (potrebno se unaprijed najaviti i dogovoriti datum i vrijeme), najam opreme i skijaški servis (oprema za djecu i za odrasle), snowboarding (na mnogim skijalištima snowboarderi su nepoželjni, no ovdje su dobrodošli uz uvjet da se pridržavaju uputa i kućnog reda skijališta), sanjkanje (staza u blizini planinarskog doma, uređeno ratragom) te skijaško trčanje (teren je udaljen oko 300 metara od planinarskog doma, prostire se prema Polanama).

Slika 14. *Noćno skijanje, Petehovac*

(Izvor: <http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/petehovacdelnice?id=13720>)

Ljetni program nudi raznovrsnije oblike sportskih aktivnosti, a to su: visinske fizičke pripreme za sportaše, rekreacijske šetnje, planinarenje, orijentacija i upoznavanje flore i faune, škola u prirodi, seminari, biciklizam, boćanje, streličarstvo, badminton, mogućnost najma bicikala i skutera te najnovije u ponudi, grasski, odnosno skijanje na travi (**Slika 15.**). Također ponuda se širi jer uz suradnju s ostalim ponuđačima sportskih aktivnosti na području Delnica ljetni program također obuhvaća i: rafting, paragliding, paintball, jahanje, izlete, plivanje u bazenu, lov i ribolov. (<http://petehovac.com.hr/ponuda-i-posebni-programi/>)

Slika 15. Grasski, skijanje na travi

(Izvor: http://www.novolist.hr/Vijesti/Regija/node_1588/Skijanje-na-travi-Gusjenice-na-noge-i-spust-niz-livadu)

4.2.2. Ledena dvorana

Kako se može učinkovito iskoristiti potpora Europskih fondova u potpunosti je dokazala gradnja multifunkcionalne dvorane, popularno zvane "Ledena dvorana" (**Slika 16.**). Ovo je jedinstveni projekt, čija je ukupna vrijednost do sada uložених 2,7 milijuna eura, pri čemu je Europska Unija sudjelovala s 36% tog iznosa. Lokacija ove multifunkcionalne dvorane za sport i turizama je sami centar grada Delnica, uz Park kralja Tomislava koji predstavlja pluća grada, u neposrednoj blizini mini zoološkog vrta te gradskog stadiona. Kako dvorana u ovoj fazi nije zatvorena sa svih strana, te je jedna strana u potpunosti otvorena, tako se i sadržaji dijele na zimske i ljetne. U daljnjim fazama u planu je kompletno zatvaranje dvorane, kako bi se produžila zimska sezona te

omogućilo privlačenje mnogih hokejaških timova na pripreme, uz zagrebački "Medveščak", također i slovenske klubove. Prometna povezanost, klimatski čimbenici te čistoća prirode i zraka uz kvalitetnu sportsku infrastrukturu bili bi glavni okidači za ostvarivanje ovakvih planova.

Slika 16. *"Ledena dvorana", Delnice*

(Izvor: <http://www.kvarnernews.hr/pocela-sezona-klizanja-u-delnicama-a-iz-medvescaka-savjetuju-napravite-ledenu-dvoranu/>)

Zimi ova dvorana postaje profesionalno klizalište dimenzije 60x30 metara koje može primiti velik broj klizača. Za građanstvo najatraktivnije postaje u večernjim satima jer je prostor poluotvoren, osvijetljen i opremljen razglasom (**Slika 17.**). Također za profesionalne klizače i hokejaše, ovo klizalište je jedina ovakvog tipa u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske.

Slika 17. *Klizanje u večernjim satima*

(Izvor: <http://www.goranski-sportski-centar.hr/sportski-objekti/multifunkcionalna-dvorana>)

U ostalim mjesecima, u dvorani je postavljena posebna montažna podloga za raznovrsne sportove (**Slika 18.**) kao mali nogomet, rukomet, odbojka i badminton, te se pruža mogućnost za izvođenje ostalih dvoranskih sportova. Uz to, postavljena je i umjetna stijena za penjanje visoka 8,7 metara, te manja, dječja od 3,0 metra (**Slika 19.**). Dvorana je uz sport, namijenjena i za kulturne i turističke manifestacije, sajmove i koncerte. U sklopu dvorane nalazi se i ugostiteljski objekt "Pak". (<http://www.goranski-sportski-centar.hr/sportski-objekti/multifunkcionalna-dvorana>)

Slika 18. *Montažna podloga za raznovrsne sportove*

(Izvor: <http://www.goranski-sportski-centar.hr/sportski-objekti/multifunkcionalna-dvorana>)

Slika 19. *Umjetna stijena za penjanje*

(Izvor: <http://www.goranski-sportski-centar.hr/sportski-objekti/multifunkcionalna-dvorana>)

5. Ponuđena rješenja za probleme navedenih infrastruktura

Za razvoj zimske infrastrukture u Gorskom kotaru, nužno je utvrditi sve mogućnosti razvoja te dobivena saznanja stručno obraditi u cilju proširenja i obogaćivanje ponude zimskoga sporta. Navedena analizirana mjesta sa postojećom infrastrukturom te klimatskim uvjetima koji potpuno udovoljavaju boravak i aktivnosti turista daju određene preduvjete za bolja rješenja. Iako još uvijek vlada recesijsko stanje u cijeloj državi, bez ulaganja napredak neće biti moguć, te stacioniranje u tom sektoru može dostići samo negativnu razinu nakon koje će biti potrebna još veća ulaganja, kako bi se postigla određena razina djelovanja. Glavni zadatak je procjena realnih mogućnosti infrastrukture, odnosno skijališta, za buduće izgradnje, obnavljanje, opremanje i kasnija ulaganja.

Sadržaji koji bi podigli mogućnost veće iskoristivosti skijališta;

- transport (lokalno – javni prijevoz iz većih središta do samih skijališta), izgrađena i održavana prometnica do skijališta, vertikalno – planinski promet (održavana i sigurna vučnica), te dovoljni kapaciteti parkirališnih mjesta
- sportska i sportsko – rekreativna oprema za mogućnost najma opreme te za održavanje škole skijanja (ako škola skijanja spada u sadržaje skijališta)
- stručne kadrove za obrazovanje (ako škola skijanja spada u sadržaje skijališta)
- ugostiteljska ponuda za sve potencijalne korisnike skijališta (prehrana i smještaj – ukoliko je to moguće ostvariti bez potrebe izgradnje novih kapaciteta), karakteristična gastronomska ponuda za Gorski kotar
- isplanirane, uređene i razrađene skijaške staze, sa dječjim stazama i sanjkalištima kao i utvrđeni kapaciteti i vrste žičara
- potrebne sigurnosne mjere na vučnici, skijalištu i oko njega
- plan poslovanja i razrada ponude, ukoliko je to moguće i izvan skijaške sezone, odnosno u ljetnim mjesecima.

5.1. Begovo Razdolje

Skijalište u Begovom Razdolju već u samom početku ispunjava podosta navedenih potrebnih sadržaja kako bi se sastavila jedna privlačna ponuda za buduće goste, odnosno skijaše. Prometna povezanost do samog mjesta je vrlo dobra, osim spomenute prometnice koja vodi do Olimpijskog centra "Bjelolasica" i kojoj je potrebna obnova, pogotovo iz razloga što skijalište spada pod Olimpijski centar, a sama cesta je duga oko 7 kilometara te obnova ne bi dugo trajala.

Ovdje postoji problem pravno imovinskih odnosa, rješenje ovog problema moguće je na dva načina;

- otkup zemljišta od sadašnjih vlasnika ukoliko je moguće dogovoriti razumnu cijenu
- ponuditi vlasnicima zemljišta postotak udjela od prodaje dnevnih karata na sezonskoj razini.

Ovo skijalište sadržavalo je, dok je radilo, i školu skijanja, najam opreme, obnovljenu vučnicu uz dječji ski-lift te sanjkalište, dok su tri obližnja ugostiteljska objekta ispunjavala potrebu za gastronomskom ponudom. Ukoliko dođe do nekih većih razmjera poslovanja u budućem razdoblju, moguće je i osposobljavanje hotela "Jastreb" koji je u neposrednoj blizini skijališta te bi se tako zadovoljili smještajni kapaciteti.

Navedeni je problem i neatraktivna staza sa kojim se skijaši susreću te stvaranje leda na vrhu staze. Rješenje tog problema nudi nam da zaokružimo cjelokupnu priču oko ovog skijališta, a to bi bilo da se ponuda bazira na mlađe kategorije, odnosno djecu. Stazu bi trebalo smanjiti zbog problema zaleđivanja te bi tako dobila na sigurnosti. Djeca kao skijaši nisu previše zahtjevnj, a neatraktivnost staze bi izostala kao problem. Sanjkalište bi pokrilo ponudu za one najmlađe ili za one koji ne skijaju. Također, škola skijanja i budući razni animacijski programi privukli bi i one koji ne znaju skijati.

Rješenje: rješavanje pravno imovinskih odnosa, ponuda za djecu i mlade putem turističkih agencija, animacijski programi i škola skijanja te gastronomska ponuda bili bi glavni aduti koji se pružaju budućim turistima i skijašima.

5.2. Mrkopalj – Čelimbaša

Čelimbaša, kao i skijalište u Begovom Razdolju ispunjava veliku većinu zadanih preduvjeta za turističku ponudu baziranu na zimskom sportu. Održavane prometnice i smjerokazi prema Mrkoplju, veliko parkiralište u podnožju skijališta te ugostiteljski objekt u neposrednoj blizini, zaista obećavaju. Tri vrlo atraktivne staze zadovoljit će i one najzahtjevnije. Uz to, biatlonski centar "Zagmajna" pruža nakon zimske sezone i zadovoljavajuću ponudu za ljetne mjeseci (najam bicikla, staze za ugodnu šetnju, trčanje, škola nordijskog trčanja – ljetna verzija, na rolama).

No, ovom skijalištu za mnogo bolje poslovanje i privlačenje novih turista potreban je sustav za umjetni snijeg (**Slika 20.**) kako ne bi više ovisili o nestašici padalina. Vrlo isplativa investicija, pogotovo zbog vrlo dobrog stanja skijaških staza koje bi bile glavni motiv za turističku ponudu. Dakako, valja osigurati i sigurnosne uvjete, u ovom slučaju je potrebna obnova zastarjele vučnice.

Slika 20. *Stroj za umjetni snijeg*

(Izvor: <http://www.skijanje.hr/skijanje/povijest/clanak/kako-je-nastao-umjetni-snijeg?id=23992>)

Rješenje: ponuda zasnovana na trima vrlo atraktivnim stazama te dužina skijaške sezone koju bi osigurao sustav zasnježivanja, te ugostiteljska ponuda.

5.3. Tršće – Rudnik

Kao i prethodna dva skijališta, i ovo skijalište krasi dobra prometna povezanost te dovoljni kapaciteti parkirališnih mjesta. Iako udaljenije od prvog bližeg izlaska s autoceste, Tršće je možda povoljnije za inozemne goste, ovaj put iz susjedne Slovenije. Također, ovaj kraj krasi mnogo ugostiteljskih objekata kao i privatnih apartmana za smještaj. Ugostiteljski objekt se nalazi i uz samo skijalište s kojim dijele istog vlasnika, Hrvatske šume d.o.o.. Skijaška staza je vrlo dobro održavana, njezina strmina možda može biti preveliki zalogaj za početnike, no oni iskusniji će sigurno uživati i pronaći određenu dozu adrenalina. Noćno skijanje pridodaje atraktivnosti skijališta, no trebalo bi ga još više popularizirati i promovirati (sa dodatnim popustom ili noćnim kartama koje bi bile jeftinije). Uz skijalište nalazi se i staza za nordijsko trčanje, što otvara mogućnosti za stvaranje određene turističke ponude u ljetnim mjesecima (biciklizam, brzo hodanje, trčanje, pa i mogućnost iznajmljivanja sportske i sportsko – rekreativne opreme).

Ovi primjeri obogaćanja ponude, moraju se upotpuniti i sigurnosnim uvjetima. Prvenstveno misleći na vučnicu kojoj je zbog dotrajalosti potrebna obnova. Sigurnosne kamere i alarm doprinijele bi pravom rješenju za uporne provalnike koji učestalo provaljuju u kućicu s opremom pored skijališta.

Ovakvu ponudu skijališta sigurno bi upotpunila i druga staza koja je u pripremi, ona je čak i duža od postojeće koja se koristi. Za njezino osposobljenje potrebno je riješiti pitanje pravno imovinskih odnosa. Ponuđeno rješenje je identično kao i kod Begovog Razdolja, ili otkup uz primjerenu cijenu, ili postići dogovor sa vlasnicima zemljišta oko isplate mjesečne naknade za korištenje (određeni postotak od prodaje skijaških karata).

Rješenje: turistička ponuda za vrijeme zimskih mjeseci bazirana na skijalište te privlačenje inozemnih skijaša s kojima dolazi i kapital te otkup zemljišta i ulaganje postaju sve lakše ostvarivi, upotpuniti i ljetnu ponudu sportsko rekreativnim aktivnostima (biciklizam, trčanje, brzo hodanje,...).

5.4. Skijaška skakaonica Delnice

Skijaška skakaonica je drugi oblik sportske infrastrukture, stoga nema potrebe za posebnim ponudama iz prethodno navedenih sadržaja. Iako već sadrži neke preduvjete kao što su; prometna povezanost, dovoljan broj parkirališnih mjesta, ugostiteljski objekti u blizini same skakaonice sa specifičnim jelima te hotelskim i privatnim smještajem.

Na "malim skakaonicama" izvedeni su svi građevinski radovi (**Slika 21.**), riješena administracija, kao i pravno imovinski odnosi te je nabavljen materijal za podlogu. Jedino rješenje je da se što prije krene u realizaciju ovog projekta kako bi se mogao što prije nastaviti rad mlađih kategorija skakača koji trenutno ne treniraju jer je klub prestao sa radom zbog nedovršene izgradnje. U sam projekt je već podosta sredstava uloženo i nije poznat razlog zašto je projekt stopiran. Osim što je navedeno da su sredstva bila prenesena za klimatizaciju sportske dvorane, no ovaj projekt stoji već dvije, tri godine. Logično je rješenje da se izgradnjom malih skakaonica ide prema većem projektu, odnosno izgradnji Nordijskog centra.

Slika 21. Izvedeni građevinski radovi za male skakaonice

(Izvor: http://www.delnice.hr/vijesti_09_9_2.html)

Rješenje: dovršavanje izgradnje malih skakaonica i postavljanje podloge na velikoj (Slika 22.), ponovno pokretanje kluba sa mlađim kategorijama, te pokušati organizirati razna natjecanja kako bi se ovaj davno zaboravljeni sport u Gorskom kotaru ponovno vratio među puk.

Slika 22. *Prikaz budućih skakaonica K-8, K-15 i K-30 sa glavnom skakaonicom*

(Izvor: <http://www.klub-susacana.hr/revija/clanak.asp?Num=60&C=18>)

6. Zaključak

Uzimajući u obzir sve relevantne podatke te moguća rješenja, ostaje za primijetiti kako Gorski kotar ima mnogo potencijala. Usprkos činjenici da se geografski nalazi na nezavidnoj lokaciji, ipak je moguće stvoriti turističko ozračje koje bi, zasigurno, rušilo rekorde posjete turista iz sezone u sezonu. Preostaje samo da se s postojećom infrastrukturom iskoriste zimski uvjeti do maksimalnih granica, misleći pri tome i na ljetnu ponudu koja bi također bila jedan od aduta razvoju turizma na području Gorskog kotara.

Posvetivši se istraživanju o malim skijalištima u Gorskom kotaru, kao što su Begovo Razdolje, Čelimbaša u Mrkoplju i Rudnik u Tršću dobili smo u početku negativnu sliku o samom zimskom sportu u Gorskom kotaru, odnosno o lošem vođenju poslovanja i zastarjeloj infrastrukturi. Pridodavši im skijašku skakaonicu u Delnicama dobivamo još širi spektar za ulaganje i razvoj u zimski sport i potrebnu infrastrukturu. Uz pozitivne primjere stručnog vodstva Skijaškog centra "Petehovca" i multifunkcionalne dvorane u Delnicama, vidjeli smo primjer za rješenje problematike navedenih skijališta i delničke skakaonice. Rješenje pravno imovinskih odnosa za proširenje skijališta, ponuda bazirana i prilagođena za određene dobne skupine, proširenje ponude izvan zimskih mjeseci, obnova ili zamjena vučnica, ulaganje u sustav zasnježenja samo su neki od navedenih potrebnih investicija i koraka za razvoj zimskog sporta koji se pruža u Gorskom kotaru, ne zaboravivši na skijašku skakaonicu za koju je predviđena izgradnja cijelog kompleksa objekata za Nordijski centar. No u ovom radu prikazane su i mogućnosti zimskog sporta u Gorskom kotaru te rješenja koja se naziru u izgradnji malih skakaonica, za koju je već riješena administracija, iskopani temelji i prikupljena oprema koje bi omogućile rad kluba za skakača mlađih kategorija. To je i osnovni cilj za daljnji razvoj skijaško skakačkog sporta. Ujedno, to bi bio i početak jednog većeg projekta, spomenutog Nordijskog centra, čija je izgradnja u ovo recesijsko doba gotovo nemoguća. Takav projekt se planira i gradi godina, a ovaj primjer rješenja sa malim skakaonica bio bi mu osnovni temelj i poticaj za daljnju gradnju i proširenje.

I na kraju ovog rada, može se konstatirati da je Gorski kotar idealan sa svim svojim prednostima i nedostacima za razvoj zimskog sporta koji je usko povezan sa turizmom. Opće poznata je stvar da je turizam jedna od najbrže rastućih industrija te bi

se svako ulaganja u tu granu višestruko isplatilo. Ponuđena rješenja i ukazivanje na nedostatke koje bi trebalo prihvatiti, Gorski kotar može za Republiku Hrvatsku biti jedno od većih izvora financijskih prihoda od zimskog turizma, a građanima Republike Hrvatske pružila bi se mogućnost da svoje zimske praznike provedu u Hrvatskoj, u Gorskom kotaru.

7. Literatura

Knjige:

1. Kovačević I., 1981., "Sportovi", U: *Gorski kotar, Delnice, 1981.*, (ur. Tomac Kapelan I., Šafar J., Crnić A., Frković A., Heski T., Janeš J., Jurković J.), "Tipograf" Rijeka, str. 469 – 476

Internetske stranice:

1. Benić K., 2010., Skijanje u ritmu charlestonea,
<http://planb.tportal.hr teme/102146/Skijanje-u-ritmu-charlestonea.html#.VfK4HXDpHgF> (15.5.2015.)
2. Krmpotić M., 2007., Kraljica delničkog sporta,
<http://www.klub-susacana.hr/revija/clanak.asp?Num=60&C=18> (17.5.2015.)
3. Štimac D., 2010., Povijest zimskih olimpijada,
<http://www.ski-pgz.hr/povijest-skijanja/povijest-zimskih-olimpijada-2>
(20.5.2015.)
4. Muhvić T., 2004., Begovo Razdolje,
<http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/begovo-razdolje?id=12998>
(22.7.2015.)
5. Muhvić T., 2004., Čelimbaša – Mrkopalj,
<http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/celimbasa--mrkopalj?id=12999>
(22.7.2015.)
6. Barišić E., Muhvić T., 2010., Rudnik – Tršće,
<http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/rudnik---trsce?id=12493>
(22.7.2015.)
7. Krmpotić M., 2014., Skakaonice bi Delnicama malo uzele, a puno donijele,
http://www.novilist.hr/Vijesti/Regija/node_1588/Darko-Stimac-Skakaonice-bi-Delnicama-malo-uzele-a-puno-donijele (25.7.2015)
8. Barišić E., Muhvić T., 2010., Petehovac – Delnice,
<http://www.skijanje.hr/skijalista/hrvatska/clanak/petehovacdelnice?id=13720>
(27.7.2015.)

9. Petehovac, <http://petehovac.com.hr/ponuda-i-posebni-programi/> (27.7.2015.)
10. Multifunkcionalna dvorana, <http://www.goranski-sportski-centar.hr/sportski-objekti/multifunkcionalna-dvorana> (29.7.2015.)
11. Grad Delnice, Počela gradnja tri male skakaonice
http://www.delnice.hr/vijesti_09_9_2.html (5.8.2015.)